

Výjezdní workshop z obchodního práva

OZ a ZOK – stále jako nové

8. - 10. dubna 2016

Nabytí vlastnického práva od neoprávněného v obchodních vztazích

Anežka Janoušková

5. ročník PF UK

Resumé

Práce rozebírá nabytí od neoprávněného v dobré víře, které zavedl občanský zákoník v § 1109 až § 1113. Uvedený institut není pro obchodní vztahy ničím novým, přesto jeho pojetí rekodifikační předpis poměrně zásadně mění. Na první pohled totiž dochází ke značnému rozšíření jeho aplikace, což může v praxi působit nemalé problémy. Otázky, které v souvislosti s aplikací institutu mohou vyvstat a které souvisí zejména s nově zavedeným širokým pojetím věci v právním smyslu, s dobrou vírou a jejím prokazováním, s neexistencí povinnosti zprostředkovat nabyvateli držbu věci (konsenzuální převod práva) nebo s významem § 1112 ObčZ, bude ve většině případů možné překlenout výkladem. Dle názoru autorky by pak takovýto výklad měl být spíše restriktivní a směřovat k vyvážení nerovnováhy, kterou občanský zákoník mezi zájmem na ochraně vlastnického práva na straně jedné a dobrou vírou nabyvatele na straně druhé vytvořil.

1. Úvod a cíl práce

Nabytí od neoprávněného představuje klasický institut občanského práva, který by v každém moderním právním státu založeném na tržním hospodářství měl mít své místo. I v českých zemích má uvedené pravidlo svoji tradici, znal jej ostatně již obecný zákoník občanský z roku 1811 (§ 367 a násl. OZO).¹ Lze proto uvítat, že nový občanský zákoník s uvedeným institutem počítá, a to, na rozdíl od dosavadní právní úpravy, pro všechny soukromoprávní právní vztahy bez ohledu na jejich (ne)obchodní povahu. S širokým zakotvením možnosti nabytí vlastnického práva k movité věci od neoprávněného, s jakým nový civilní kodex přichází, se však pojí nejedno úskalí. Uvedené pravidlo totiž vážným způsobem zasahuje do jednoho ze základních ústavně zaručených práv, a proto by měl zákonodárce při jeho legislativním vymezení postupovat nadměru obezřetně.

Cílem této práce je především ukázat na dílčí prvky nové právní úpravy, které ve svém souhrnu vedou k otevření možnosti nabývat vlastnické práva od neoprávněného ve značném rozsahu. Ochrana dobré víry a obchodu s movitými věcmi představuje nepochybně pádné argumenty pro zásah do vlastnického práva. Šíře, se kterou tak činí nový občanský zákoník, je však nevídaná a ze srovnávacího hlediska ojedinělá. I proto je dalším cílem práce nastínit řešení, která pomocí restriktivního výkladu umožní případné nežádoucí dopady nové právní úpravy na právní a obchodní styk eliminovat. Inspirací pro výklad bude zejména dosavadní judikatura českých soudů a dále rakouské řešení, které bylo zjevně nové právní úpravě vzorem (§ 367 a násl. ABGB). Závěry práce pak budou významné především pro obchodní styk, neboť právě v něm nachází úprava institutu tradičně největšího využití.

V první části práce dojde k vytyčení teoretických východisek a stručnému shrnutí předchozí právní úpravy, neboť to umožní zasazení institutu nabytí od neoprávněného do širšího kontextu. Následovat bude rozbor nové právní úpravy, konkrétně pak těch jejích elementů, které považuji za nejproblematictější. Z důvodu omezeného rozsahu se práce zaměřuje pouze na nabytí movitých věcí podle § 1109 – 1113 ObčZ.

---

¹ Blíže viz Sedláček, J. Vlastnické právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, s. 159 a násl.

2. *Nemo plus iuris transferre potest quam ipse habet* aneb teoretická východiska nabytí vlastnictví od neoprávněného

Okřídlená zásada, že nikdo nemůže převést více práv, než sám má, se traduje již od dob římského práva.² Stejně jako většina ostatních legálních zásad však ani tato neplatí absolutně. Jednu z nejdůležitějších výjimek, jež se po staletí aplikace soukromého práva v právní teorii a praxi z pravidla *nemo plus iuris* vyvinula, pak představuje institut nabytí vlastnictví od neoprávněného.³

Teoretických východisek, která u zrodu institutu stála, je několik. Do popředí však vystupuje především jedno, které lze označit jako *všeobecný* zájem na zajištění plynulosti trhu s movitými věcmi.⁴ Nelze totiž po nikom spravedlivě požadovat, aby pokaždé zkoumal, zda osoba, která mu movitou věc za zcela běžných okolností převádí, je jeho vlastníkem. V opačném případě by došlo k nepřiměřenému zatížení právního styku.⁵ Vedle toho se akcentuje *individuální* zájem nabyvatele věci, který byl v dobré víře, že movitost získává od vlastníka nebo osoby, která je k převodu jinak oprávněna.⁶ Konečně se připomíná, že pokud vlastník svěří svoji věc jinému, je třeba klást skutečnost, že tato osoba důvěru vlastníka zklamala, když svěřenou věc bez jeho svolení převedla na třetího, jen a pouze k tíži vlastníka.⁷ Právě tyto tři leitmotivy se pak v různé míře projevují v rámci jednotlivých typových situací, v nichž se nabytí od neoprávněného připouští.⁸

Na tom, že v určitém rozsahu je nutné nabytí od neoprávněného připustit, se z obdobných důvodů shoduje většina evropských zemí.⁹ Kde se však již jednotlivé právní řády rozcházejí, je jeho šíře. Při jeho vymezení se střetávají dva základní zájmy – vlastnické právo vlastníka převáděné věci a proti němu stojící dobrá víra nabyvatele.¹⁰ V zásadě lze tento problém shrnout do otázky, kdo z nich - zda vlastník nebo dobrověrný nabyvatel - musí v tom kterém

---

² Srov. Švestka, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 305.

³ Srov. důvodovou zprávu k § 1109 a násl.

⁴ Srov. Vieweg, K., Werner, A. Sachenrecht. 6. Vydání. Michov: Franz Vahlen, 2013, s. 119.

⁵ Srov. von Bar, Ch. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR). Díl V. Mnichov: sellier european law publishers, 2009, s. 4826.

⁶ Švestka op.cit., s. 305.

⁷ Tento princip vyjadřuje staré německé rčení *Wo du deinen Glauben gelassen hast, dort sollst du ihn suchen.* – srov. Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 364.

⁸ Viz dále.

⁹ Von Bar op.cit, s. 4839 a násl.

¹⁰ Vieweg, Werner op.cit. s. 119.

případě nést riziko identity a solventnosti nepoctivého převodce, neboť na něm se bude některý z nich v konečném důsledku hojit.¹¹ Oba zájmy jsou bezpochyby hodné ochrany, a to, kterému z principů bude v legislativním vymezení a judikatorní aplikaci *ad hoc* dána přednost, je více či méně otázka politická.¹² Domnívám se nicméně, že je nutné mít neustále na paměti, že vlastnické právo je přirozené právo zakotvené na ústavní úrovni (čl. 11 LZPS) a institut nabytí od neoprávněného představuje výjimku, která do tohoto práva vážným způsobem zasahuje, a je proto třeba k její aplikaci přistupovat restriktivně (čl. 4 odst. 4 LZPS).¹³

3. Nabytí od neoprávněného dle předchozí právní úpravy

Občanský zákoník z roku 1964 neobsahoval¹⁴ kromě § 486 ObčZ64 ustanovení, které by umožňovalo okamžité nabytí vlastnického práva v dobré víře.¹⁵ Naproti tomu zvláštní právní předpisy obchodního práva uvedenou výjimku znaly. *In concreto* šlo o § 446 ObchZ¹⁶, který připouštěl nabytí vlastnického práva na základě kupní smlouvy, byla-li uzavřena v režimu obchodního zákoníku, dále o § 20 CenP¹⁷, jenž umožňoval dobrověrné nabytí cenných papírů, a konečně § 96 odst. 3 ZPKT¹⁸. Uvedená diskrepance, která ilustruje význam nabytí

---

¹¹ *von Bar* op.cit. s. 4826.

¹² Tamtéž, s. 4827. Relativně široký prostor pro nabytí od neoprávněného lze nalézt např. v Itálii – srov. *Spáčil* op.cit. s. 365.

¹³ K tomu též rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 28.08.2001, sp.zn. IV. ÚS 112/01.

¹⁴ Jistou formu nabytí od nevlastníka představoval § 228 ObčZ64, který byl však zrušen novelou č. 509/1991 Sb. – srov. *Švestka* op.cit. s. 305.

¹⁵ Zajímavý v tomto ohledu je spor mezi Ústavním soudem a Nejvyšším soudem co do nabytí vlastnického práva k nemovitosti, pokud je kupující v dobré víře ve správnost zápisu v katastru nemovitostí. Nejvyšší soud opakovaně naznal, že bez výslovného zákonného podkladu nelze možnost nabytí nemovitosti od nevlastníka podle právního stavu do 31. 12. 2013 v českém občanském právo dovodit (rozhodnutí ze dne 12.11.2014, sp.zn. 31 Cdo 1168/2013). Ústavní soud uvedený postoj Nejvyššímu soudu opakovaně vyčítal a kriticky se vyjádřil i k nerespektování nálezů strážce ústavnosti (souhrnně rozhodnutí ze dne 08.06.2015, sp.zn. IV. ÚS 402/15).

¹⁶ *Kupující nabývá vlastnické právo i v případě, kdy prodávající není vlastníkem prodávaného zboží, ledaže v době, kdy kupující měl vlastnické právo nabyt, věděl nebo vědět měl a mohl, že prodávající není vlastníkem a že není ani oprávněn zbožím nakládat za účelem jeho prodeje.*

¹⁷ *Pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, stává se ten, na koho je cenný papír převáděn, vlastníkem tohoto cenného papíru i tehdy, jestliže převodce neměl právo listinný cenný papír převést, ledaže věděl nebo musel vědět, že převodce toto právo v době převodu neměl. V pochybnostech se dobrá víra předpokládá.*

¹⁸ *Pokud jiný právní předpis nestanoví jinak, stává se ten, na koho je zaknihovaný cenný papír převáděn, vlastníkem tohoto cenného papíru i tehdy, jestliže převodce neměl právo zaknihovaný cenný papír převést; to neplatí, jestliže ten, na koho je zaknihovaný cenný papír převáděn, věděl nebo musel vědět, že převodce toto právo v době převodu neměl. V pochybnostech se dobrá víra předpokládá.*

od neoprávněného v obchodních vztazích, byla dlouhou dobu předmětem kritiky.¹⁹ Ostatně i proto se od ní nová civilní úprava odvrací.²⁰

Ústavní soud při posuzování úpravy obchodního zákoníku uzavřel, že dobrověrné nabytí od nevlastníka má v právním řádu České republiky své místo a není *per se* protiústavní. Neboť však představuje závažné omezení jednoho z ústavně zaručených lidských práv, musí být aplikováno tak, aby podstata vlastnického práva byla zachována.²¹ K ustanovením regulujícím nabytí movitých věcí od nevlastníka se vztahuje i početná judikatura vrcholné civilněprávní instance. Jednotlivá rozhodnutí Nejvyššího soudu se dotýkají především podmínek nabytí od nevlastníka (zejm. otázky dobré víry) a možnosti analogické aplikace na jiné závazkové vztahy než je smlouva kupní ve smyslu § 409 a násl. ObchZ (resp. smlouva o dílo nebo o prodeji obchodního podniku – viz § 554 odst. 5 a § 483 odst. 3 ve spojení s § 446 ObchZ). Vybraná rozhodnutí a jejich udržitelnost po rekodifikaci budou rozebrána v další části práce při analýze platné právní úpravy.

4. Nabytí od neoprávněného *de lege lata*

4.1. Systematika a obecné podmínky nabytí od neoprávněného

Nabytí movitých věcí od neoprávněného je regulováno v § 1109–1113 ObčZ. Poněkud nekoncepčně je obecná skutková podstata nabytí *bona fide* zakotvena až v § 1111 ObčZ. *Lex specialis*²² k obecné úpravě pak představují § 1109 ObčZ a § 1110 ObčZ, které budou mít z hlediska obchodních vztahů bezesporu největší význam.

Ustanovení § 1109 ObčZ v *podstatě* odpovídá české úpravě před rekodifikací (a zároveň je v něm zřetelně patrná inspirace § 367 OZO²³, resp. ABGB). Uvedené ustanovení umožňuje nabytí movitých i nemovitých věcí nevidovaných ve veřejném seznamu od neoprávněného (a to dokonce i věcí ztracených nebo kradených), pokud k němu došlo v určitých typových

---

¹⁹ Např. Milan Kindl: Peripetie nabývání vlastnictví (od nevlastníků) in Právní rozhledy č. 5/1998, s. 236 a násl.

²⁰ Srov. k tomu důvodovou zprávu k § 1109.

²¹ Srov. např. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 13.06.2006, sp. zn. Pl. ÚS 75/04.

²² Obdobně též Vaněk, J. Nabytí vlastnického práva od neoprávněného podle nového občanského zákoníku in Právní rozhledy, č. 2/2012, s. 44 a násl.

²³ *Vlastnická žaloba nemůže se vznésti na poctivého držitele věci movité, dokáže-li, že této věci nabyl buď ve veřejné dražbě nebo od živnostníka k tomuto obchodu oprávněného a nebo za plat od toho, komu ji žalobce sám k užívání, k uschování nebo v kterémkoli jiném úmyslu svěřil. V těchto případech nabývají poctiví držitelé vlastnictví a předešlý vlastník má právo na náhradu škody jen vůči těm, kdož jsou mu za to zodpovědni.*

situacích, do nichž se promítají jednotlivá východiska institutu, jak byla vymezena výše. Plynulosti obchodu bude sloužit možnost dobrovolného nabytí věci od podnikatele při jeho podnikatelské činnosti v rámci běžného obchodního styku, při obchodu s investičními nástroji nebo na komoditní burze. Ochrana dobré víry je podpořena v případě nabytí ve veřejné dražbě. Na „potrestání“ vlastníka za to, že odevzdal věc nedůvěryhodné osobě, pak míří nabytí za úplatu od někoho, komu věc vlastník svěžil.

Ustanovení § 1110 ObčZ pak vlastně představuje *lex specialis* k již tak speciálnímu § 1109 písm. b) ObčZ, když modifikuje podmínky nabytí v rámci běžného obchodního styku v situaci, kdy dochází k obchodu s použitými *movitými* věcmi (autobazary, vetešnictví, zastavárny apod.). Nad rámec § 1109 výslovně zakotvuje podmínku úplatnosti (byť v rámci běžného obchodního styku zpravidla rovněž půjde o nabytí úplatné) a také umožňuje, aby v případě, kdy převáděná věc byla ztracena nebo jinak svémocně odňata, vlastník mohl věc vindikovat zpět. Oproti „běžnému obchodnímu styku“ s novými věcmi pak bude navíc třeba klást vyšší požadavky na dobrou víru nabyvatele, neboť při prodeji věcí z druhé ruky mnohem častěji hrozí, že předmět se z vlastníkovy sféry nedostal dobrovolně.²⁴

Mnohé z otázek, jež s přijetím nové právní úpravy nabytí od neoprávněného vyvstávají, patří do obecné civilistiky. Vycházíme-li však z teze, že nabytí od neoprávněného má sloužit primárně k usnadnění obchodního kontaktu, a také především, chceme-li zjistit dopad nové právní úpravy na obchodní vztahy, musíme tyto otázky obecnějšího rázu identifikovat a pokusit se k nim najít řešení i při diskuzi o obchodním právu.

Nová koncepce, jak ji zakotvuje občanský zákoník, je ve vztahu k možnosti nabytí věci v dobré víře velmi benevolentní. Je zřejmé, že k nabytí vlastnického práva je nutný „toliko“ řádný titul (tedy platně uzavřená smlouva)²⁵ a dále dobrá víra na straně nabyvatele. Až na výjimky (§ 1109 písm. c) a § 1110 ObčZ) tak není vyžadováno, aby nabytí věci bylo úplatné,²⁶

---

²⁴ K tomu srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.06.2007, sp.zn. 32 Odo 10/2006.

²⁵ Srov. Švestka op.cit. s. 308 nebo rovněž Koziol, H., Welser, R. Grundriß des bürgerlichen Rechts. Svazek II. 10. Vydání. Vídeň: Manz, 1996, s. 82.

²⁶ Osobně se domnívám, že jen úplatnost nabytí dokáže ospravedlnit expropriaci na straně vlastníka. Obecné nezakotvení této podmínky proto považuji za chybu – srov. též čl. VIII-3:101 odst. 1, písm. c) DCFR – k tomu *von Bar* op.cit. s. 4829 nebo *Koziol, Welser* op.cit. s. 82.

či aby došlo ke zprostředkování držby²⁷, jako je tomu v Rakousku. Zde však, jak ukážou následující řádky, úvahy nekončí.

4.2 Předmět způsobilý k nabytí aneb není věc jako věc

Prvním z problémů, který nová právní úprava nastolila, je identifikace věcí, které budou způsobilé k dobrověrnému nabytí. Stará právní úprava v tomto ohledu hovořila jasně – vztahovala se buď na hmotné věci (zboží),²⁸ které mohly být předmětem smlouvy kupní²⁹, ev. na (zaknihované) cenné papíry.³⁰ Četná judikatura Nejvyššího soudu pak jakoukoliv analogickou aplikaci na předměty jiných závazkových vztahů odmítala, nabytí od nevlastníka totiž představuje závažný průlom do ochrany vlastnického práva a jeho analogická aplikace mimo zákonem stanovené případy nepřipadá v úvahu.³¹

Nový občanský zákoník však na rozdíl od předchozího právního stavu vychází z širokého pojetí věci (§ 489 ObčZ) – za věc se tedy považuje i pohledávka nebo podíl v obchodní korporaci.³² Bude tedy možné podle § 1109 a násl. ObčZ postupovat při postoupení pohledávky? Bude možné nabýt nájemní právo? Znění předmětných ustanovení tomu na první pohled nebrání, někteří autoři proto po uvedeném výkladu volají.³³ Argumentují přitom ochranou dobré víry nabyvatele, která by za splněných podmínek měla být chráněna bez ohledu na to, čeho se závazkový právní vztah týká. Většinové stanovisko³⁴ se však spíše kloní k opačnému výsledku, když ukazuje na závěry rakouské civilistiky, která, vycházejí rovněž z širokého pojetí věci, aplikaci § 367 ABGB na pohledávky odmítá.³⁵ Rakouská doktrína i judikatura v této souvislosti dovozuje, že postoupení pohledávky představuje institut smluvního práva, na nějž nelze ani analogicky ustanovení o nabytí od nevlastníka uplatnit.³⁶ Možnost aplikace vylučuje rovněž § 1394 ABGB, podle kterého platí, že práva postupníka týkající se postoupené pohledávky jsou tatáž jako práva postupitele.³⁷ Domnívám se, že ke

---

²⁷ K této otázce srov. dále.

²⁸ Srov. k tomu rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30.07.2003, sp.zn. 32 Odo 964/2002

²⁹ Obdobně pro smlouvu o dílo a smlouvu o prodeji podniku – viz výše.

³⁰ Srov. k tomu § 20 CenP a § 96 ZPKT.

³¹ Srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23.09.2008, sp.zn. 29 Cdo 2287/2008.

³² Štenglová, I. a kol. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 68.

³³ Vaněk op.cit.

³⁴ Spáčil, op.cit. s. 368 nebo Švestka op.cit. s. 307.

³⁵ Srov. Rummel, P. a kol. Kommentar zum Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch. Svazek I. 2. Vydání. Vídeň: Manz, 1990, s. 430 nebo rozhodnutí OGH ze dne 16.10.2001, sp.zn. 4 Ob 241/01x.

³⁶ Srov. rozhodnutí OGH ze dne 07.09.1971, sp.zn. 4 Ob 588/71 nebo též Spáčil op.cit. s. 368.

³⁷ rozhodnutí OGH ze dne 03.09.2009, sp.zn. 2Ob126/09g

stejnému závěru bude nutné dojít i v režimu české právní úpravy, a postoupení pohledávky nebo nabytí práva od neoprávněného (nebudou-li inkorporovány do cenného papíru) s odkazem na § 979 ObčZ v zásadě odmítnout.

Nabytí obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným³⁸ nebo členského podílu v bytovém družstvu³⁹ *bona fide* Nejvyšší soud opakovaně vyloučil. Zdůrazňoval přitom, že s ohledem na ochranu vlastnictví je v případě nabytí od nevlastníka jakákoliv analogie nepřípustná. Naproti tomu vydržení účasti v korporaci podle ustanovení o movitých věcech *per analogiam* možné bylo, neboť zde se navíc k ochraně dobré víry přidává i princip právní jistoty, který uvedený závěr vyžaduje a ospravedlňuje.⁴⁰ Stanovisko o (ne)možnosti nabytí podílu ve společnosti s ručením omezeným (nevtělený do kmenového listu) nebo družstevního podílu v dobré víře tak nebude podle nové úpravy tolik jednoznačné, a to ani přesto, že např. OGH aplikaci § 367 ABGB na tyto předměty právních vztahů vyloučil (podíl jako soubor pohledávek nelze nabýt od neoprávněného ze stejných důvodů jako pohledávku).⁴¹ Je-li možné podíly z povahy věci vydržet a nebrání-li nová úprava tomuto výkladu, bude podle mého názoru možné při nabývání podílu ve společnosti s ručením omezeným nebo družstevního podílu podle § 1109 a násl. ObčZ postupovat a judikatura Nejvyššího soudu tudíž neobstojí.⁴² Vzhledem k veřejnosti údajů o společnících společnosti s ručením omezeným to pak bude v případě podílu v této společnosti připadat v úvahu jen tehdy, pokud převodce byl v obchodním rejstříku chybně jako společník ke dni převodu podílu uveden.⁴³

4.3. Předání věci jako podmínka nabytí vlastnictví?

Většina právních řádů kontinentální Evropy⁴⁴ vyžaduje k platnému nabytí od neoprávněného zprostředkování držby věci mezi převodcem a nabyvatelem.⁴⁵ A to i tehdy, pokud jinak

---

³⁸ rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23.09.2008, sp.zn. 29 Cdo 2287/2008

³⁹ rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.01.2014, sp.zn. 29 Cdo 2080/2012

⁴⁰ rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.08.2007, sp.zn. 29 Odo 1216/2005 a ze dne 23.09.2008, sp.zn. 29 Cdo 2287/2008

⁴¹ Srov. rozhodnutí OGH ze dne 07.09.1971, sp.zn. 4 Ob 588/71. K jinému závěru je nutné dopět v situaci, kdy podíl ve společnosti je vtělen do určitého cenného papíru – srov. Koziol, H. a kol. Kurzkomentar zum ABGB. 3. vydání. Německo: Springer Wien, 2010, s. 359.

⁴² Obdobně k tomu § 16 odst. 3 německého GmbHG. Shodně též Čech, P. S.r.o. o rekodifikaci dostupné na <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/home/infocentrum/media/543-s-r-o-po-rekodifikaci> (citováno 30.3.2016).

⁴³ Srov. také rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23.09.2008, sp.zn. 29 Cdo 2287/2008.

⁴⁴ § 932 ve spojení s § 929 BGB, čl. 714 § 1 švýcarského ZGB, čl. 169 § 1 polského ObčZ, čl. 1153 Codice civile

vychází z konsenzuálního převodu vlastnického práva.⁴⁶ Tento požadavek je přitom založen na tradiční domněnce, podle níž držitel věci je zpravidla jejím vlastníkem (tzv. legitimační funkce držby).⁴⁷

Stejně jako např. Rakousko vycházel český právní řád před rekonstrukcí při převodu vlastnického práva z principu tradice (§ 133 ObčZ64). Toto pravidlo se uplatnilo i u nabytí vlastnického práva od nevlastníka. Rekonstrukce se však od této zvyklosti obrací, když jako výchozí způsob zavádí princip konsenzuální, podle něž se vlastnické právo nabývá, nedohodnou-li si strany jinak, již samotnou smlouvou (§ 1099 ObčZ). Uvedené se pravděpodobně prosadí i při nabytí od neoprávněného – tedy i zde se nebude vyžadovat předání nebo jiná forma zprostředkování držby⁴⁸ věci a postačí toliko písemná smlouva.⁴⁹ Takovéto řešení je přinejmenším poněkud nešťastné.⁵⁰ Rozšiřuje totiž možnosti nabytí od neoprávněného nezměrným způsobem. Neoprávněný nebude teoreticky vůbec muset přijít s movitou věcí „do styku“, a ani u nabyvatele nebude nutné, aby věc fakticky obdržel. Nebude-li pak předání věci nebo jiná forma zprostředkování její držby podmínkou nabytí od neoprávněného, bude minimálně významným ukazatelem pro určení dobré víry nabyvatele.⁵¹ Riziko zvolené úpravy se proto projeví tím spíše, pokud se prosadí možný výklad o prokazování dobré víry nabyvatele nastíněný v další kapitole. Částečně pomoci by mohl § 1100 ObčZ o vícečetném převodu vlastnického práva, ani ten však neřeší případná rizika zcela.

Důvod, proč od určitého zprostředkování držby bylo upuštěno, je těžké odhadovat. Lze přisvědčit kritice, že teorie legitimační funkce držby je v tržních podmínkách 21. století poněkud přežitá nebo přinejmenším zpochybněná (různé způsoby zajištění, distanční obchody).⁵² Přesto by však bylo vhodnější, kdyby zákonodárce zvolil „zlatou střední cestu“, se kterou přichází mj. Návrh společného referenčního rámce v čl. VIII-3:101. Návrh nevyžaduje, aby došlo k fyzickému předání věci mezi převodcem a nabyvatelem, nýbrž

---

⁴⁵ Srov. Tégel, P. Některé teoretické problémy nabývání od neoprávněného in *Právní rozhledy*, č. 10/2009, s. 343 a násl.

⁴⁶ Např. Itálie – viz čl. 1153 Codice civile, více viz *von Bar* op.cit. s. 4861.

⁴⁷ Srov. např. § 1006 BGB. K tomu blíže, Gaier, G. a kol.: *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch: BGB*. Svazek 6: Sachenrecht. 6. vydání. Mnichov: C. H. BECK, 2013, komentář k § 932 m.č. 5.

⁴⁸ Např. *traditio brevi manu*, *traditio longa manu* – viz Tégel op.cit.

⁴⁹ Shodně např. Švestka op.cit. s. 309.

⁵⁰ Shodně Spáčil op.cit. s. 367.

⁵¹ Shodně Švestka op.cit. s. 307

⁵² Srov. obdobně *von Bar* op.cit. s. 4828.

toliko, aby nabyvatel získal věc do své moci – a to dodáním nebo jeho ekvivalentem⁵³ (tradice na krátkou ruku; notifikace o změně vlastníka třetí osobě, která je v držbě věci; dodání prostředků nebo osvědčení umožňujících získání věci). Pouhá dohoda k převodu však nepostačuje.⁵⁴

Není pochopitelně možné vyloučit, že soudy na podmínce zprostředkování držby věci setrvávají.⁵⁵ A pokud nikoliv, bude nepředání věci či jeho obdoba tam, kde takovéto nepředání nelze pro daný obchod považovat za obvyklé, přinejmenším zpochybňovat dobrou víru nabyvatele.

4.4. Dobrá víra nabyvatele

Dobrá víra nabyvatele je *conditio sine qua non* nabytí od neoprávněného. Je to právě *bona fides*, která ospravedlňuje v určitých situacích zákonné vyvlastnění a vznik vlastnického práva k movité věci na straně nabyvatele. Na její kvalitu je proto nutné klást přísné požadavky.⁵⁶

Nový občanský zákoník stran posuzování dobré víry pro účely § 1109 a násl. ObčZ žádné bližší směrnice neuvádí, uvedený nedostatek lze však poměrně snadno překlénout výkladem. Vycházet je možné v první řadě z § 992 ObčZ o poctivé držbě.⁵⁷ Inspiraci lze dále nepochybně hledat v rakouském právu, které v § 368 odst. 2 ABGB demonstrativně určitá kritéria⁵⁸ pro posouzení dobré víry uvádí – jde o povahu věci, nápadně nízkou cenu, osobní vlastností předchůdce převodce, jsou-li nabyvateli známé, nebo podnikání převodce.

Otázku však již v těchto ohledech vyřešil i Nejvyšší soud, přičemž použitelnost jeho závěrů bude dle mého názoru možné ve většině případů vztáhnout i k rekodifikačnímu textu. Nejvyšší soud předně vycházel z toho, že kupující mohl vlastnické právo k věci nabýt pouze tehdy, pokud „nevěděl, nebo vědět neměl a nemohl, že prodávající není vlastníkem prodávané věci“.⁵⁹ Postačí tedy již lehká nedbalost nabyvatele, která povede k vyloučení

---

⁵³ čl. VIII.-2:104 a VIII.-2:105 DCFR

⁵⁴ *von Bar* op.cit. s. 4828

⁵⁵ Po čemž volá mj. *Dobrovolná* in *Spáčil* op.cit. s. 367.

⁵⁶ rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 28.08.2001, sp.zn. IV. ÚS 112/01

⁵⁷ *Srov. Švestka* op.cit. s. 308.

⁵⁸ Jde o hlediska objektivní, která, pokud jsou naplněna, vedou ke ztrátě držby bez ohledu na to, zda byl nabyvatel v subjektivní dobré víře – *srov. Koziol* op.cit. s. 361.

⁵⁹ *Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19.11.2013, sp.zn. 22 Cdo 2919/2012.*

možnosti nabytí vlastnictví od neoprávněného.⁶⁰ Prosadí se pravděpodobně i judikatura, která dobrověrnému nabyvateli ukládá určité tzv. investigativní povinnosti⁶¹ – i nadále proto bude platit „*aby v situacích, kdy existují o dobré víře kupujícího sebemenší pochybnosti, kupující prokázal,*⁶² *že využil všechny dostupné prostředky k tomu, aby se přesvědčil, že prodávající je skutečně oprávněn převést vlastnictví k předmětné věci*“.⁶³ Uvedené však nesmí být chápáno absolutně - smyslem nabytí od neoprávněného je zejména usnadnění obchodního styku, proto nelze nabyvatele zatěžovat neodůvodněnými povinnostmi ověřování,⁶⁴ které by ve svém důsledku vedly ke zmaření smyslu a účelu institutu.

V čem však spatřuji zásadnější problém, je otázka důkazního břemene, jak ji nový civilní kodex na první pohled staví. Prokázání (ne)existence dobré víry je totiž z pohledu nabytí vlastnického práva klíčové, neboť ostatní podmínky převodu (jako je platný právní titul či zvláštní okolnosti vyžadované § 1109 a 1110 ObčZ) budou zpravidla bez problémů doložitelné. V rámci staré právní úpravy to byl dle ustálené judikatury Nejvyššího soudu⁶⁵ vždy nabyvatel, který musel svoji dobrou víru ve vlastnictví převodce prokazovat. Uvedený výklad byl dokonce v souladu se závěry Ústavního soudu jednou z podmínek ústavně-konformní interpretace nabytí od neoprávněného.⁶⁶ Nový občanský zákoník však, zdá se, uvedené pravidlo v určitých případech (těch významných z hlediska obchodních vztahů – tedy § 1109 a 1110 ObčZ) obrací. K tomuto závěru lze dospět výkladem § 1111 ObčZ *a contrario*, který jediný výslovně nabyvateli ukládá, aby svoji dobrou víru v oprávnění převodce prokázal.⁶⁷ K obdobnému výsledku vede i obecné pravidlo, podle něhož se dobrá víra v právním styku předpokládá (§ 7 ObčZ).⁶⁸ Bude to tedy po novu původní vlastník, který bude muset ve vyjmenovaných případech dobrou víru nabyvatele zpochybnit?

---

⁶⁰ Obdobně srov. DCFR nebo rakouská právní úprava - § 368 odst. 1 ABGB.

⁶¹ *Spáčil* op.cit. s. 371-372. Shodně rovněž např. německá úprava, Grusky, K. a kol. J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen. Kniha III – Věcná práva. Berlin: Sellier de Gruyter, 1995, s. 387 a násl.

⁶² K otázce důkazního břemene srov. níže.

⁶³ např. rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 28.08.2001, sp.zn. IV. ÚS 112/01

⁶⁴ Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19.11.2013, sp.zn. 22 Cdo 2919/2012.

⁶⁵ rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19.11.2013, sp.zn. 22 Cdo 2919/2012

⁶⁶ rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 28.08.2001, sp.zn. IV. ÚS 112/01

⁶⁷ Obdobně srov. důvodovou zprávu k § 1109 ObčZ.

⁶⁸ *Spáčil* op.cit. s. 372

Je pravdou, že důkazní břemeno na straně vlastníka není v komparativním hledisku nic neobvyklého⁶⁹ a že např. podle rakouské právní úpravy to bude vlastník, který musí objektivní okolnosti zpochybňující dobrou víru nabyvatele dokazovat.⁷⁰ Je však třeba zvážit všechna hlediska, která se se zvolením toho kterého modelu pojí.⁷¹ Nabyvatel je zcela nepochybně v mnohem lepší výchozí důkazní pozici než poškozený vlastník, neboť on zná lépe než kdokoliv jiný okolnosti, za nichž k získání věci došlo. Vlastník nebude mít v četných případech ani ponětí, za jakých okolností obchod mezi převodcem a nabyvatelem proběhl. Dále se jeví spravedlivé a je to také pravidlem, aby každý, v jehož prospěch určité ustanovení svědčí, byl nucen prokázat splnění jeho podmínek – dobrá víra je primárně podmínkou pro nabytí od neoprávněného a nikoliv naopak (tedy absence dobré víry jako důvod pro vyloučení možnosti pro nabytí od neoprávněného). Konečně je nutné se vrátit k argumentu, který používá Ústavní soud – v případě převodu movitých věcí je nutné trvat na zásadě ochrany vlastnického práva, jakékoliv omezení tohoto práva pak musí být vykládáno restriktivně a při šetření jeho podstaty a smyslu. Pokud bychom připustili, že dobrá víra se předpokládá, a že tedy v situacích podle § 1109 a 1110 ObčZ bude na vlastníkově, aby její neexistenci u nabyvatele prokázal, mohlo by to dle mého názoru vést k tomu, že v mnohých situacích by vlastník při vši vůli nebyl s to se o tvrzení nabyvatelovi zlé víry stran oprávnění převodce ani pokusit, natož toto tvrzení doložit odpovídajícími důkazy.

4.5. Následek nabytí od neoprávněného aneb co s § 1112 ObčZ?

Při naplnění podmínek jednotlivých skutkových podstat získá nabyvatel vlastnické právo k převáděné věci. Původní vlastník pak o své vlastnické právo k věci přichází, má však nárok na náhradu škody vůči neoprávněnému převodci.⁷² Česká právní doktrína shodně s tou rakouskou tradičně vycházela z koncepce, že nabytí od neoprávněného představuje originární způsob⁷³ nabytí vlastnického práva – nabyvatel tak získává „nové“ zpravidla ničím

---

⁶⁹ Srov. *von Bar* op.cit. s. 4848.

⁷⁰ Viz § 368 odst. 1 ABGB, blíže k tomu srov. Dobrovolná, E. Nabytí vlastnického práva od neoprávněného ve srovnání s rakouským právem in *Právní rozhledy*, č. 10/2013, s. 348 a násl.

⁷¹ Obdobně srov. *von Bar* op.cit. s. 4833.

⁷² *Spáčil* op.cit. s. 383

⁷³ Tak již např. in Rouček, F., Sedláček, J.: *Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi*. Díl druhý. Praha : V.Linhart, 1935, s. 319.

nezatížené⁷⁴ vlastnictví – a nikoliv jinak tomu dle mého názoru bude i podle nové právní úpravy.⁷⁵

V této souvislosti se však nabízí otázka, jaký vliv na uvedené závěry bude mít § 1112 ObčZ. Ustanovení se sice neuplatní na nabývání některých předmětů v rámci obchodních vztahů (kupř. investiční nástroje nebo komodity – viz § 1113 ObčZ), přesto se prosadí na jejich valnou většinu (nabytí věcí od podnikatele v rámci běžného obchodního styku, úplatné nabytí věcí použitých), a je proto nutné mu věnovat pozornost.

Dle ustanovení § 1112 ObčZ platí, že *vlastnického práva ani dobré víry svého předchůdce se nemůže ke svému prospěchu dovolat ten, kdo získal movitou věc s vědomím, že vlastnické právo bylo nabyto od neoprávněného*. Uvedená formulace vzbuzuje otázku, jaký bude v takové situaci osud vlastnického práva k věci. Dle důvodové zprávy⁷⁶ i některé komentářové literatury⁷⁷ by v takovém případě mělo dojít k „obživení“ vlastnického práva původního vlastníka, který bude mít možnost věc zpátky žalobou vymáhat. Takovýto výklad je ale krajně problematický – a to jak z hlediska teoretického (nabytí od neoprávněného je nabytím originárním), tak praktického. Smyslem nabytí od neoprávněného je ochrana dobré víry nabyvatele v okamžiku převodu a ani on, pokud později o tuto dobrou víru přijde, své vlastnické právo neztrácí.⁷⁸ Pokud bychom ale připustili výše navrhovaný výklad, došlo by k relativizaci originárně nabytého vlastnického práva poctivého nabyvatele⁷⁹ a v některých případech by to mohlo poškodit i jeho samotného. Pokud by např. C koupil od B věc vlastníka A v dobré víře, že B je vlastníkem, získal by vlastnické právo k této věci. Následně by C přišel za B s žádostí o poskytnutí zápůjčky, jejíž splacení by zajistil zajišťovacím převodem vlastnického práva k převedené věci. Původní vlastník A by však nyní mohl věc na B vymáhat, na což by v konečném důsledku doplatil zejména dobrověrný C.⁸⁰ V takovémto případě by totiž riziko solventnosti B bylo z A přeneseno na chudáka C, což je v přímém rozporu s ideou diskutovaného institutu.⁸¹ Další nepraktický důsledek „automatického návratu vlastnictví“ se

---

⁷⁴ Z § 1108 ve spojení s § 1107 ObčZ lze nicméně dovodit, že v případě, kdy nabyvatel o závadách ví nebo měl vědět, nabude vlastnické právo k věci těmito vadami zatížené.

⁷⁵ K tomu např. *Spáčil* op.cit. s. 375.

⁷⁶ Srov. k tomu důvodovou zprávu k § 1112 ObčZ.

⁷⁷ *Švestka* op.cit. s. 320

⁷⁸ Srov. *Spáčil* op.cit. s. 372.

⁷⁹ Obdobně tamtéž s. 383.

⁸⁰ Pro tento i další případy srov. *Tégl* op.cit.

⁸¹ Viz výše.

může projevit v situaci, kdy se již A a B mezi sebou vyrovnali podle ustanovení o náhradě škody.⁸²

Co ke kritice jen přispívá, je skutečnost, že uvedené ustanovení se jeví ojedinělé i z komparativního pohledu.⁸³ Již *Rouček* se *Sedláčkem* v souvislosti s § 367 OZO dovozovali, že pokud jednou k dobrověrnému převodu vlastnictví dojde, jde o nabytí definitivní a poškozený vlastník se svého vlastnického práva, a to ani v případě, že se věc ocitne zpátky u nepoctivého převodce, nedomůže.⁸⁴ Stejně závěry pak plynou i z rakouské judikatury týkající se § 367 ABGB.⁸⁵ Důvodová zpráva k § 1112 odkazuje na čl. 1154 Codice civile, uvádí jej jako na inspirační zdroj. Čl. 1154 Codice civile však zní poněkud jinak: *Tomu, který získal věc s vědomím jejího protiprávního původu, nesvědčí mylná představa, že se jeho předchůdce nebo dřívější držitel stal vlastníkem věci.*⁸⁶ Jak plyne z překladu, uvedené ustanovení se uplatní pouze v případě, kdy předchůdce nepoctivého nabyvatele vlastnické právo k věci v dobré víře *nenabyl*. Codice civile stojí na velmi široké možnosti nabytí od neoprávněného a v zásadě umožňuje i nabytí věcí ukradených nebo jinak ztracených.⁸⁷ Čl. 1154 pak představuje jakousi výjimku z tohoto pravidla - jeho primárním účelem je zabránit dobrověrnému nabytí věcí ztracených nebo ukradených⁸⁸ (proti *protiprávní původ* věci). Tento problém však v českém právu řeší zvláštní úprava věcí ztracených nebo jinak odcizených (§ 1110 in fine a § 1111 věta druhá ObčZ). Dále se čl. 1154 uplatní pouze tehdy, pokud se nepoctivý nabyvatel, který o nelegálním původu věci ví, mylně domnívá, že někdo předtím věc již v dobré víře získal do svého vlastnictví. *A contrario* pokud někdo před nepoctivcem věc nabyl *bona fide*, je tímto získáním vlastnického práva „chráněn“ i nabyvatel, byť je ve vztahu k původu věci ve zlé víře.⁸⁹

---

⁸² Srov. *Spáčil* op.cit. s. 384.

⁸³ Automatický návrat vlastnictví dovodila judikatura v Polsku – srov. *Tégl* op.cit.

⁸⁴ *Rouček, Sedláček* op. cit. s. 318.

⁸⁵ Srov. k tomu např. rozhodnutí OGH ze dne 22.04.1999, sp.zn. 6 Ob 108/98w.

⁸⁶ Převzato z německého znění: *Demjenigen, der die Sache in Kenntnis ihrer unrechtmäßigen Herkunft erworben hat, kommt die irrige Annahme, dass sein Vorgänger oder ein früherer Besitzer deren Eigentümer geworden ist, nicht zugute.* – dostupné na http://www.provinz.bz.it/anwaltschaft/download/ProvBZ_ZGB_Fassung_Stand_24_11_2010_de.pdf (citováno 30.3.2016).

⁸⁷ Srov. Anton, M. *Zivilrecht - Guter Glaube im internationalen Kunsthandel*. 1. Vydání. De Gruyter, 2010, s. 133.

⁸⁸ Srov. tamtéž, s. 134.

⁸⁹ Totéž plyne i z národní zprávy k italské úpravě in *von Bar* op.cit. s. 4873.

Lze pochopit dobrý úmysl zákonodárce, který chtěl zabránit tomu, aby někdo těžil ze svého protiprávního jednání,⁹⁰ případně též podpořit smysl ustanovení spočívající v ochraně dobré víry.⁹¹ Vhodné je však nezapomínat na prvořadý a všeobecný účel dobrověrného nabytí vlastnického práva, kterým je usnadnění obchodu s movitými věcmi. Pokud bychom pak připustili myšlenku automatického obnovení vlastnictví, o nějakém usnadnění právních vztahů lze asi těžko hovořit. Je pravdou, že nový kodex zakotvuje institut nabytí od neoprávněného v nepoměrně široké podobě a relativně upřednostňuje ochranu dobré víry nabyvatele před ochranou vlastnického práva vlastníka. Pravidlo, které by mohlo z § 1112 ObčZ plynout, však není řešením. Pokud totiž jednou ke změně vlastníka dojde, mělo by jít v zájmu právní jistoty a jednotnosti vlastnického práva zásadně o změnu definitivní. Argument ústavním zakotvením vlastnického práva zde navíc dostává novou dimenzi, když do hry vstupuje vlastnické právo nabyvatele - připustí-li pak zákon změnu vlastníka, má to být primárně nový vlastník, kterému budou ústavní záruky týkající se vlastnického práva k předmětné věci svědčit.

Nespravedlivým výsledkům aplikace institutu nabytí vlastnictví od neoprávněného, které v nové úpravě hrozí, lze pak dle mého názoru dosáhnout i za použití obecných zásad soukromého práva, jakými jsou povinnost jednat poctivě, pravidlo *nemo turpitudinem suam allegare potest* nebo zásada, že zneužití práva nepožívá právní ochrany. Pokud tak A převede cizí věc na B, u něhož došlo ke splnění požadavků § 1109 a násl. ObčZ, za tím účelem, aby si jí následně mohl odkoupit zpět a sám se těšit z vlastnického práva k ní, lze i bez použití § 1112 ObčZ dovést, že v tomto případě se ustanovení o nabytí od neoprávněného neuplatní (§ 6 odst. 2 a § 8 ObčZ).

Nezbývá, než jen doufat, že právní praxe se s výkladem, ke kterému směřuje důvodová zpráva, neztotožní a s § 1112 ObčZ se vypořádá po svém. Třeba tak, že na něj bude nahlížet jako na pouhé proklamativní ustanovení, ze kterého neplynou bývalému vlastníkovi žádná přímá práva.

---

⁹⁰ Srov. k tomu důvodovou zprávu k § 1112.

⁹¹ *Spáčil* op.cit. s. 383.

5. Závěr

Předchozí řádky ukázaly, že nová úprava nabytí od neoprávněného zakotvená v § 1109 až 1113 ObčZ rozhodně není bez problémů. Nejasnosti vyvolává institut v kombinaci s konsenzuálním převodem práva a širokým pojetím věci, otázka dobré víry a jejího prokazování nebo § 1112 ObčZ. Nastíněné nedostatky pak ve svém souhrnu vedou k tomu, že nabytí vlastnictví od neoprávněného je po rekodifikaci nepoměrně široké, což může mít citelný dopad nejen na obchodní vztahy, ale i na právní vztahy všeobecně. Preference ochrany dobré víry nabyvatele je z textu zákona zřejmá. Jak práce nicméně ukázala, dají se mantinely nabytí movitostí od neoprávněného, jak je upravuje text zákona, výkladem poměrně značně upravit. Bude to tedy v poslední řadě Nejvyšší a Ústavní soud, na jejichž bedrech bude dotvoření finální podoby zkoumaného institutu po rekodifikaci ležet. Některá stávající judikatura vrcholných soudů se i nadále bez potíží prosadí, jiná jen stěží. Z hlediska legislativního lze pak doporučit výslovné zavedení povinnosti zprostředkování držby věci dobrověrnému nabyvateli, a to alespoň v některých případech. Závěrem je možné vyslovit přání a domněnku, že i po novu převáží hodnota vyjádřená v čl. 11 Listiny základních práv a svobod a soudy budou v konkrétních případech k nabytí od neoprávněného přistupovat rezervovaně. Pokud však již k naplnění podmínek dojde a dobrověrný nabyvatel vlastnictví získá, mělo by se jednat o nabytí definitivní, jež by založilo nové plnoprávné vlastnictví k věci umožňující novému vlastníkovi s předmětem plně a svobodně nakládat.

6. Použité zkratky

ABGB	rakouský všeobecný občanský zákoník
BGB	německý občanský zákoník
DCFR	návrh Společného referenčního rámce
ObčZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ObčZ64	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OGH	rakouský Nejvyšší soudní dvůr
OZO	všeobecný zákoník občanský z roku 1811

7. Prameny

Odborná literatura:

Anton, M. Zivilrecht - Guter Glaube im internationalen Kunsthandel. 1. Vydání. De Gruyter, 2010

Bar, Ch. von. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR). Díl V. Mnichov: sellier european law publishers, 2009

Dobrovolná, E. Nabytí vlastnického práva od neoprávněného ve srovnání s rakouským právem in Právní rozhledy, č. 10/2013

Eliáš, K. Mobilia non hanebt sequelum (O nabytí vlastnického práva od neoprávněného) in Obchodněprávní revue č. 3/2009

Gaier, G. a kol.: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch: BGB. Svazek 6: Sachenrecht. 6. vydání. Mnichov: C. H. BECK, 2013

Grusky, K. a kol. J. von Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch mit Einführungsgesetz und Nebengesetzen. Kniha III – Věcná práva. Berlin: Sellier de Gruyter, 1995

Kindl, M. Peripetie nabývání vlastnictví (od nevlastníků) in Právní rozhledy, č. 5/1998

Koziol, H. a kol. Kurzkommentar zum ABGB. 3. vydání. Německo: Springer Wien. 2010

Koziol, H., Welser, R. Grundriß des bürgerlichen Rechts. Svazek II. 10. Vydání. Vídeň: Manz, 1996

Rouček, F., Sedláček, J.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi. Díl druhý. Praha : V.Linhart, 1935

Rummel, P. a kol. Kommentar zum Allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuch. Svazek I. 2. Vydání. Vídeň: Manz, 1990

Sedláček, J. Vlastnické právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012

Spáčil, J. a kol. Občanský zákoník III. Věcná práva (§ 976–1474). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013

Štenglová, I. a kol. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013

Švestka, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek III. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014

Tégl, P. Některé teoretické problémy nabývání od neoprávněného in Právní rozhledy, č. 10/2009

Vaněk, J. Nabytí vlastnického práva od neoprávněného podle nového občanského zákoníku in Právní rozhledy, č. 2/2012

Vieweg, K., Werner, A. Sachenrecht. 6. Vydání. Michov: Franz Vahlen, 2013.

Normativní právní akty:

usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů

všeobecný zákoník občanský

Judikatura:

rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 28.08.2001, sp.zn. IV. ÚS 112/01

rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 13.06.2006 , sp. zn. Pl. ÚS 75/04

rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 08.06.2015, sp.zn. IV. ÚS 402/15

rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30.07.2003, sp.zn. 32 Odo 964/2002

rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.06.2007, sp.zn. 32 Odo 10/2006
rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.08.2007, sp.zn. 29 Odo 1216/2005
rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2007, sp.zn. 32 Odo 1411/2005
rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23.09.2008, sp.zn. 29 Cdo 2287/2008
rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 12.11.2014, sp.zn. 31 Cdo 1168/2013
rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19.11.2013, sp.zn. 22 Cdo 2919/2012
rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.01.2014, sp.zn. 29 Cdo 2080/2012
rozhodnutí OGH ze dne 07.09.1971, sp.zn. 4 Ob 588/71
rozhodnutí OGH ze dne 22.04.1999, sp.zn. 6 Ob 108/98w
rozhodnutí OGH ze dne 16.10.2001, sp.zn. 4 Ob 241/01x
rozhodnutí OGH ze dne 03.09.2009, sp.zn. 2Ob126/09g

Internetové zdroje:

http://www.provinz.bz.it/anwaltschaft/download/ProvBZ_ZGB_Fassung_Stand_24_11_2010_de.pdf

<http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/home/infocentrum/media/543-s-r-o-po-rekodifikaci>

<http://obcanskyzakonik.justice.cz/images/pdf/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>